

Dokumentaren «Plot for Peace» er fortellingen om forretning

Bidro til apartheid

«Plot for Peace» viser hvordan et enkeltmenneske kan spille en rolle i storpolitikens verden, mener regissør Carlos Agulló. Denne helga vises filmen for første gang i Norge.

FILM

Av Dag Eivind Undheim Larsen (tekst) og Brian Cliff Olguin (foto)

– Jeg var bare en liten brikke i et stort system, sier den franske forretningsmannen Jean-Yves Ollivier.

Ollivier spiller hovedrollen i den nye dokumentarfilmen «Plot for Peace», som vises for første gang i Norge under «Film fra Sør»-festivalen som går av stabelen i Oslo denne uka.

Her fortelles historien om Jean-Yves Olliviers sentrale rolle i de årelange forhandlingene som førte til avskaffelsen av apartheidregimet i Sør-Afrika. Det var en prosess som til slutt kulminerte i løslatelsen av Nelson Mandela i 1990.

Snakker ut

Ollivier har lenge vært taus om sin rolle i disse politiske prosessene, og han er blitt kalt «den mystiske forretningsmannen», men nå har han valgt å ta bladet fra munnen.

– Vi som var med på dette, har et ansvar for å fortelle historien til yngre generasjoner. Hvis ikke ville vi tatt med denne historien i graven, sier Ollivier til Klassekampen.

Sentralt i filmen er hvordan den kalde krigen spilte seg ut på det afrikanske kontinentet. Cuba hadde blant annet sendt tropper til Angola for å støtte

den marxistiske geriljaen i landet, og USA hadde forbindelser til Sør-Afrika.

Ollivier, som hadde slått seg opp på handel med korn, hadde et utstrakt nettverk i flere afrikanske land. Og ved hjelp av både pragmatiske og diplomatiske evner ble han sett på som en venn av regimene i land som Angola, Sør-Afrika, Kongo og Mosambik. På denne måten klarte Ollivier i 1987 å organisere en stor fangeutveksling som involverte fem ulike land.

– Hva var grunnen til at du lyktes?

– Jeg lyktes fordi jeg var ærlig. Representantene fra Sør-Afrika visste for eksempel at jeg var mot apartheidregimet, så jeg modifiserte ikke mitt politiske ståsted. Det førte til at folk stolte på meg.

– Og fangeutvekslingen var et resultat av at jeg holdt mitt ord, det finnes ingen offisielle dokumenter fra dette. Det kunne selvsagt endt annerledes, men vi var heldige. Litt flaks må man ha, sier den karismatiske forretningsmannen.

På rett sted til rett tid

Han avviser at han hadde en bestemt målsetting med sitt engasjement.

– Jeg var bare en person som var på rett sted til rett tid. Det var heller ikke jeg som avskaffet apartheid eller fikk frigitt Nelson Mandela, men jeg bidro til de to hendelsene. Det er som om å kjøre forbi en trafikkulykke. Selvsagt stopper man, og selvsagt gjør man noe. Det spiller mindre rolle om man blodige klær og at fa-

FAKTA

Jean-Yves Ollivier:

■ Fransk forretningsmann, født 1944.

■ Gjennom mange år har Ollivier brukt sine diplomatiske evner og forretningsforbindelser til å mekle i konflikter på det afrikanske kontinentet.

■ Han er blitt tilskrevet noe av æren for at apartheidregimet falt i Sør-Afrika.

■ Aktuell med filmen «Plot for Peace» som forteller Olliviers historie.

■ Filmen vises under «Film fra Sør»-festivalen i Oslo denne helga.

milien hjemme må vente med middagen.

– Men hvor demokratiske er slike prosesser?

– Jeg mener individuelt, og såkalt parallelt, diplomati er helt essensielt. Og det finnes mange eksempler på at det har fungert. Det skyldes blant annet at det er svært vanskelig for en stat å endre sin offisielle posisjon i politiske spørsmål.

Ollivier viser til hvordan USAs president, Barack Obama, har opptrådt i Syria-konflikten.

– Obama har sagt at det går en grense ved bruk av kjemiske våpen. Det betyr at han ikke kan gå bort fra sitt ord når det faktisk blir brukt kjemiske våpen. Nå fant Obama likevel en utvei da han gikk med å ødelegge de kjemiske våpnene, men han respekterte ikke sin forpliktelsen overfor eget folk. Nå kommer folk til å lure på verdien av ordet hans i morgen. Kan vi tro på Obama dersom han sier at han vil angripe Iran om de beveger seg vestover? spør Ollivier og legger til.

– Som individ har man et helt annet handlingsrom enn det enn stat har. Og dette er ikke antidemokratisk. Hvor er for eksempel demokratiet i

«DEN MYSTISKE FORRETNINGSMANNEN»: Filmen om den franske forretningsmannen med regissør Carlos Agulló (til venstre).

EU-parlamentet i Brussel, spør han lakonisk.

Vilje til endring

Regissør Carlos Agulló trekker også fram individets evne til å gjøre politisk forandring som en viktig årsak til å lage filmen.

– Verden har endret seg, og i

internettets tidsalder tror jeg mange er litt forvirret med henblikk på individets rolle i politikken. Man trenger ikke lenger å tilhøre et parti med et helhetlig syn på politiske ideer og standpunkter. Nå kan man uttrykke enighet i enkelte politiske saker sammen med millioner av andre men-

LOUIS KAHN

THE POWER OF ARCHITECTURE

18.10.2013–26.1.2014

UTSTILLINGEN ER TODELT OG PRESENTERES I NASJONALMUSEET - ARKITEKTUR OG MUSEET FOR SAMTIDSKUNST

Louis Kahn er regnet som en av de mest betydningsfulle arkitekter i det 20. århundret.

Utstillingen viser omkring 40 realiserte og urealiserte prosjekter.

Vitra Design Museum